

Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde

Besøksadresse
Statskog
9321 Moen

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642224+47 95 21 05 35
fmtrbmb@fylkesmannen.no

Lainiovuoma Sameby/v
Per Gustav Idiovuoma

Saksbehandler Bjørn Morten Baardvik

Vår ref. 2021/7027 -

Dato 06.07.2021

**Forlengelse av tillatelse til barmarkskjøring, og landing med
helikopter i forbindelse med kalvemerking i Lainiovuoma sameby,
Øvre Dividal nasjonalpark 2021.**

Vedtak:

Med hjemmel i forskriften for Øvre Dividal nasjonalpark § 3 pkt. 6.3.d og 6.3.e gir styret for Øvre Dividal nasjonalpark med dette Lainiovuoma sameby tillatelse til å bruke helikopter for transport av utstyr til sommerboplassen ved Cievccasjavri og motorkjøretøy på barmark i forbindelse med kalvemerking.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- 1) Tillatelsen gjelder for 2021
- 2) Tillatelsen gjelder kun for medlemmer i Lainiovuoma sameby, **som driver aktiv reindrift, og omfatter bare kjøretøy som skal brukes til, samling og inndriving av rein, og reparasjon av sperregjerde (punkt 6).**
- 3) Tillatelsen til bruk av motorsykler, firhjuling og landing med helikopter i perioden 1. juli - 31. august 2021.
- 4) Tillatelsen gjelder for Lainiovuomas beiteområde i nasjonalparken, unntatt turstien fra vegende til Dividalshytta og Havgavuopmi. Det bør ellers unngås å kjøre på de merkede turstiene hvis dette er mulig.
- 5) Tillatelsen omfatter også bruk av inntil 6 stk. ATV/ motorsykler samtidig, til samling/ inndriving av rein. Tillatelsen gjelder også for en tur/retur Devdes-Cievccasjavre, med hver ATV/motorsykel. Ved behov er det tiltatt å kjøre en ekstra tur i forbindelse med reparasjon av syklene.
- 6) Tillatelsen gjelder nødvendig vedlikehold av sperregjerde mot Könkämä sameby fra Storrosta og vestover.

7) Tillatelsen omfatter også, bruk av ATV/ 2-hjuls sykkel for lokalisering av rein i området mellom svenskegrensen og sommerboplassen i perioden 05.07.-12.07, i forbindelse med innflytting til sommerboplassen.

8) Med unntak av kjøretøyer som skal brukes til reparasjon/vedlikehold av sperre gjerde mot Könkämä sameby, **skal ikke kjøretøyene ha med henger.**

9) Kjøringen skal skje på en måte som i minst mulig grad setter varige spor i terrenget eller skader vegetasjonsdekket.

10) Det er et fjellrevhi i nasjonalparken som er i aktiv bruk. Det er ikke tillatt å kjøre i nærheten av hiene.

11) Registreringsnummer og navn på fører av ATV og 2-hjuls sykler som skal benyttes i kalvmerkingen skal av kontrollhensyn oppgis til Fjelltjenesten innen 05. juli hvert år.

12) Tillatelsen til bruk av helikopter gjelder en dag for transport opp og en dag for transport ned fra sommerboplassen ved Cievccasjavri. Dato for flyvning skal meldes på forhånd til forvaltningsmyndigheten. I spesielle situasjoner og ved behov kan denne tillatelsen utvides til å gjelde flere dager.

All motorferdsel i utmark skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade på natur og mennesker. Mislighold medfører inndragning.

Vedtaket er fattet som delegert sak, av nasjonalparkforvalter.

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet, Trondheim. Eventuell klage sendes gjennom styret for Øvre Dividal nasjonalpark.

Dette vedtaket fritar ikke Lainiovuoma sameby fra å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Historikk

Ved utvidelsen av nasjonalparken fikk Lainiovuoma Sameby tillatelse til bruk av et begrenset antall motorkjøretøyer til barmarkskjøring ved inndriving av rein. Lainiovuoma fikk etter særskilte forhandlinger med forvaltningsmyndigheten, justert denne tillatelsen til også å omfatte bruk av et begrenset antall ATV, som en forsøksordning i 2020. På grunn av Covid 19, ble det ikke gjort registreringer av effekten av denne delen av dispensasjonen i 2020.

I de seinere år har omfanget av barmarkskjøring etter traseen Devddesjavre-Cievccasjavre økt, - og muligens til et omfang som ligger utenfor dispensasjonens rammer. Sporskader opp Devddesfjellet tyder på at denne drifts forordningen har vært lite bærekraftig. For å bøte på dette problemet har Lainiovuoma sameby, Forsvaret og den lokale forvaltningsmyndigheten gått

sammen i et prosjekt, hvor målet er å få stoppet skadeutviklingen, med revegetering og bruk av terrengforsterkende tiltak. Det er sannsynlig at tilretteleggingen av ny kjøretrase øker barmarkskjøringen på strekningen Devddesjavre – Cievccasjavri. Det er en uheldig utvikling, da en økning i omfanget på barmark ikke er ønskelig, samt at det reduserer driftsgrunnlaget for helikoptertransporten. Inneværende sesong må det derfor gjennomføres en kontroll, og registrering av barmarkskjøringen til Lainiovuoma sameby.

Etter sesongen 2021, må derfor arbeidet med revidering av tillatelsen videreføres. Det er spesielt vilkår fire til og med syv som må evalueres.

Både reindrifta og forvaltningsmyndigheten er enige om at omfanget av barmarkskjøring kan utvikle seg til å bli et større problem. I den sammenheng er det gjennom bestillingsdialogen med SNO for 2021 bestilt en omfattende kontroll, slik at forvaltningsmyndigheten får bedre grunnlag å vurdere ut i fra. Tillatelsen blir gitt for bare ett år, og da med bare små justeringer fra tidligere år.

Ny tillatelse utarbeides vil utarbeides til neste sesong, og da med grunnlag i Lainiovuomas driftsplan for motorferdsel, samt erfaringer fra de to siste år.

Søknaden

Lainiovuoma sameby søker om ett års forlengelse av tidligere dispensasjon (2015-2020) for barmarkskjøring og bruk av helikopter i forbindelse med kalvemerking i Øvre Dividal nasjonalpark.

Helikopter skal nyttes til transport av personell og utstyr i forbindelse med kalvemerkingen. Normalt er det behov for flyging en dag opp, og en dag ned fra fjellet. I spesielle situasjoner kan det være behov for en ekstra dag med helikopterflyging.

2 hjuls motorsykkel/ATV brukes til samling og inndriving av rein.

Det søkes om å få bruke ATV i samme periode, som det kan nyttes motorsykkel, fra 1.juni til og med 31. august.

Det søkes også om tillatelse til begrenset bruk av ATV/motorsykkel i forbindelse med vedlikehold og reparasjon av sperregjerdet som går fra Store Rosta og vestover, som hindrer sammenblanding av rein fra Kønke sameby. For lokalisering av rein som står østover mot svenskegrensen, søkes det om mulighet for bruk av 2 ATV/motorsykler som kan bruke en trasee direkte over fra Sverige til Cievccasjavre. Resterende kjøretøyer bruker løypa fra Devddesjavre til Cievccasjavre.

Regelverket for nasjonalparken

Øvre Dividal nasjonalpark ble opprettet 9. juli 1971 og utvidet 1.desember 2006. Det er en egen forskrift for nasjonalparken. Formålet ved vernet av

nasjonalparken er å ta vare på et stort område med innlandsnatur med litetekniske inngrep i den nordlige landsdelen, for å sikre en stor diversitet i økosystemer, et høyt biologisk mangfold og mange sjeldne arter, samt kulturminner. Det er særlig viktig å ta vare på variasjonsbredden av naturtyper i tilknytning til skog, myr og vassdrag. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Motorferdsel er forbudt på land og vatn og i lufta under 300m i Øvre Dividal nasjonalpark i følge forskriften § 3 pkt 6.1. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift, eller bruk av motorkjøretøy på barmark i nærmere avgrensa områder i forbindelse med reindrift jfr. forskriften § 3 6.3.d og e.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder også når forvaltningsmyndigheten gir tillatelser etter verneforskrifter. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-varprinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Nasjonalparkforvalters vurdering

Det er hjemmel i forskriften for nasjonalparken til å gi tillatelse til bruk av luftfartøy og motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift. I følge forskriften skal det legges opp til flerårige tillatelser.

Kalvemerking er en viktig del av reindriften, og det er behov for å bruke helikopter og motorsykler/ATV på barmark i denne sammenheng. Vi vurderer det slik at denne motorferdselen er nødvendig for å opprettholde nasjonalparkens formål med at området skal kunne brukes til reindrift.

Søknaden er vurdert i forhold til naturmangfoldloven (§ 7) som viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten gir tillatelser etter verneforskrifter. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre var- prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Motorferdsel med helikopter kan forstyrre dyreliv og friluftsliv. Den transporten det søkes om her har kort varighet, og berører kun en liten del av nasjonalparken fra Frihetsli til sommerboplassen ved Cievccasjavri. Transport av personell og utstyr opp på fjellet med helikopter istedenfor motorsykler/ATV begrenser skader på vegetasjon. Vi vurderer det slik at bruk av helikopter til frakt av utstyr opp til sommerboplassen er den mest

miljøforsvarlige teknikken i denne sammenheng. Vi har ikke kunnskap om hekke -eller yngleplasser for sjeldne eller sårbare arter langs den traseen som helikopteret vil fly og lande ved under denne transporten.

Motorferdsel på barmark medfører slitasje på vegetasjonen og strider mot formålet med å ta vare på naturen i nasjonalparken. I den forbindelse har fylkesmannen tidligere uttrykt bekymring for utviklingen i området, i brev av 25.03.2008 (brevet ref. 2007/3460-4) samt rapporter fra SNO om kjørespor østover fra Lainiovuoma sameby, samt stor markslitasje i det gamle kjøresporet over Devdesfjellet. Terrengslitasje i form av kjørespor er i første rekke knyttet til barmarkskjøring til og fra sommerboplassen, og i liten grad til barmarkskjøring ved samling og inndriving av rein. Barmarkskjøring, terrengslitasje, revevegetering og terrengforsterkende tiltak er tema i et samarbeidsprosjekt mellom Lainiovuoma sameby, forvaret og forvaltningsmyndigheten. Resultatene fra arbeidet som gjøres, kan medføre endringer i vilkårene i denne tillatelsen. Derfor blir den gitt med bare 1 års varighet.

Barmarkskjøringen kan også forstyrre folk på tur og stride mot formålet med friluftsliv i nasjonalparken. Det må derfor settes vilkår om at det ikke kjøres etter de merkede turstiene der dette er mulig.

Motorferdsel på barmark for samling og driving av rein til kalvemerking har pågått i mange år i nasjonalparken, og det er lite synlige spor etter denne kjøringen i dag. Oppsynet har vært å tilstede under kalvemerkingen i flere år og rapporterer at bruken av motorsykler skjer i tråd med den tillatelsen som er gitt. Transport av motorsyklene opp på fjellet har imidlertid medført et godt synlig kjørespor fra Devdesvuopmi og helt opp til sommerboplassen ved Cievccasjavri. For å redusere terrengslitasje, og forebygge konflikt med friluftslivet i nasjonalparken, har forvaltningsmyndigheten i dialog med samebyen kommet frem til at syklene/ATV skal kjøres opp etter traseen Devddesjavre-Cievccasjavre , og ikke langs turstien fra Kvernbecken ved Frihetsli.

Nasjonalparkstyret er bekymret for at det blir økt kjøring langs dette sporet og at motorferdselen dette medfører vil stride mot verneformålet og ødelegge verneverdier i nasjonalparken. Det må derfor settes vilkår om at tillatelsen gjelder kun en tur/retur for hver sykkel/ATV og at det ikke er tillatt med tilhenger og transport av utstyr. Med disse vilkårene vil motorferdselen bli redusert til et minimum i forhold til det som er nødvendig for å få gjennomført kalvemerkingen.

Vi har kunnskap om at det er fjellrevhi i nasjonalparken som er i aktiv bruk. Fjellrev en er truet art i Norge (rødlistet art), som vi har ansvar for å gi best mulige betingelser for overlevelse. Dette er en av verneverdiene i nasjonalparken. Fjellrevhiene må ikke forstyrres. Lokalisering av fjellrevhiene er kjent for samebyen og det må settes vilkår om at det ikke kjøres i nærheten av disse.

Det er bare Lainiovuoma sameby som har kalvemerlingsanlegg i nasjonalparken og tillatelsen vil ikke skape presedens for en økt samlet belastning som på sikt vil skade verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Søknaden er en søknad om forlengelse av en tillatelse til motorferdsel som samebyen har hatt i mange år. Erfaringene viser at bruk av motorsykler til samling og driving av rein ikke har medført synlige spor i terrenget. Omsøkte motorferdsel vil ikke medføre større samlet belastning enn det som har vært til nå, og det er grunn til å anta at den kan fortsette i samme omfang uten at det skader verneverdiene vesentlig eller påvirker verneformålet i stor grad. På grunnlag av denne vurderingen mener styret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde at den omsøkte motorferdselen kan foregå uten at den strider mot verneformålet eller påvirker verneverdiene i nasjonalparken nevneverdig. Søknaden er vurdert etter prinsippene i naturmangfoldloven § 9-12 og vi mener det er grunnlag for å forlenge tillatelse til den omsøkte motorferdselen med vilkår for fire nye år. Vi påpeker at det ved aktivitet og ferdsel skal tas hensyn til at området er vernet som nasjonalpark, og at motorferdselen reduseres til et minimum.

Med vennlig hilsen

Bjørn Morten Baardvik
nasjonalparkforvalter

Kopi til:
Målselv kommune
Fjelltjenesten/v Albert Fosli
SNO/v Torbjørn Berglund
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Styret ØDN
Fjelltjenesten/v Kjetil Letto
Statskog